

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงมากมายนับได้ว่าเป็นยุค โลกาภิวัตน์ ยุคแห่งความเจริญรุ่งเรืองไม่ว่าจะเป็นด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ อย่างรวดเร็ว ทำให้สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและสภาพแวดล้อมอื่นๆที่เกี่ยวข้องเกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เช่น ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ ความขัดแย้งทางสังคมต่าง ๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางลบทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ในขณะที่เกิดสถานการณ์ทางการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทำให้รัฐบาลขาดเสถียรภาพในการบริหาร มีการแก้ไขปัญหาต่างไม่ทันสถานการณ์เกิดปัญหาคอร์รัปชั่น การใช้อิทธิพลในทางที่มิชอบ

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นและทวีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับคือ ปัญหาอาชญากรรม เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปแล้วยังเป็นการกระทำความผิดที่เป็นกระบวนการทั้งอาชญากรรมภายในประเทศและอาชญากรรมที่กระทำความผิดข้ามชาติปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบันมากที่สุด เมื่อความเจริญมากขึ้นเท่าใดก็ยังมีปัญหาในสังคมมากขึ้นเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามบทบาทของตำรวจในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการป้องกันหรือการปราบปราม โดยการจับกุมก็ตามล้วนเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ (ชาติรี รัตตศิริ. 2546 : 2)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหนึ่งและเป็นหน่วยงานหลักที่ต้องรับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จึงได้กำหนดแนวนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติไว้ 5 ด้าน ในแผนสำนักงานตำรวจแห่งชาติแม่บท ฉบับที่ 6 (2555 - 2559) ดังนี้คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยการลดอาชญากรรมให้ได้ผลอย่างจริงจังและรวดเร็วในการเน้นมาตรการด้านการป้องกันเป็นหลักและสนับสนุนด้วยมาตรการปราบปราม โดยการขจัดแหล่งอบายมุข แสวงหาความร่วมมือกับประชาชนเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติและมาตรการในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ด้านความมั่นคงภายใน ด้านบริการทางสังคม ด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ โดยพัฒนาคุณภาพ คุณธรรมปลูกจิตสำนึกและปลูกฝังอุดมการณ์แก่ประชาชน เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบต่อตนเองครอบครัว ชุมชนและสังคมประเทศชาติ รวมทั้งการสร้างเสริมความสัมพันธ์ความเข้าใจอันดีระหว่างข้าราชการตำรวจกับประชาชน และการให้ความรู้แก่ประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมและอุบัติเหตุ ด้าน

การพัฒนาการบริหาร เน้นการพัฒนาบริหารและการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจทุกระดับชั้น ให้มีความรู้ความสามารถและคุณธรรม

แผนสำนักงานตำรวจแห่งชาติแม่บท ฉบับที่ 6 (2555 - 2559) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงกำหนดให้มีการดำเนินงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ที่มุ่งเน้นในบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมุ่งหวังให้ชุมชนและมวลชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการงานตำรวจอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติสอดคล้องกับแผนมหาดไทยแม่บท ฉบับที่ 9 (2555 - 2559) และแนวนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555 - 2559) ซึ่งมีหลักการตรงกัน คือ ต้องแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนให้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วม ในการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจทัศนคติสร้างความศรัทธา สร้างความเชื่อมั่น และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชนและตำรวจกับหน่วยงานอื่นในภาครัฐบาลและภาคเอกชน อันเป็นแนวทางไปสู่การมีส่วนร่วม สนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่ว่า การพัฒนานำการปราบปราม ซึ่งแนวนโยบายนี้เป็นหลักในการปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานทุกระดับตั้งแต่ระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการตำรวจ กองบังคับการตำรวจ ตลอดจนถึงระดับสถานีตำรวจต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่โดยตรง

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตำรวจกับประชาชนให้ ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันตนเอง และชุมชนจากปัญหาอาชญากรรมและปัญหาอื่น ๆ และยังส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จากการ สอบถามผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ สถานีตำรวจภูธรห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรห้วยเม็กให้ความสำคัญกับประชาชน เป็นส่วนใหญ่ และต้องการให้ประชาชนทำงานร่วมกับตำรวจโดยใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แต่ประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเกี่ยวกับงานตำรวจชุมชนและ มวลชนสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนกับตำรวจทำงานร่วมกันโดยยึดหลักการของนโยบาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นการลดช่องว่างระหว่างตำรวจกับประชาชนที่จะช่วยกันพัฒนา หมู่บ้านตำบลและอำเภอ ให้เท่าเทียมกับหมู่บ้านอื่น ๆ และจังหวัดอื่นๆในประเทศไทยด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามนโยบายตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธร ห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามนโยบายตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มี อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และสายงานการปฏิบัติ

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามนโยบายตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานการวิจัย

1. การปฏิบัติตามนโยบายตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง

2. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานีตำรวจภูธรห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มี อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และสายงานการปฏิบัติที่ต่างกัน มีการปฏิบัติตามนโยบายตำรวจชุมชนสัมพันธ์แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานีตำรวจภูธรห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 100 นาย

2. พื้นที่ในการวิจัย

พื้นที่ในการวิจัย ได้แก่ เขตพื้นที่ปฏิบัติของสถานีตำรวจภูธรห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

3. ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนมกราคม - มีนาคม 2557

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และสายงานการปฏิบัติ

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติตามนโยบายตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ 9 ประการ ได้แก่ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2549 : 19-20)

4.2.1 การจัดตั้งองค์กรด้านงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

4.2.2 การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน

4.2.3 การพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน

- 4.2.4 การฝึกอบรมแก่กลุ่มบุคคลเป้าหมาย
- 4.2.5 การปลูกฝังอุดมการณ์แก่กลุ่มบุคคลเป้าหมาย
- 4.2.6 สนับสนุนการจัดตั้งองค์กรประชาชน
- 4.2.7 การร่วมมือและสนับสนุนหน่วยราชการและภาคเอกชน
- 4.2.8 การแสวงหาความร่วมมือจากภาคเอกชนทั้งในด้านเงินทุนและวัสดุ

อุปกรณ์

- 4.2.9 การให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

นโยบายชุมชนสัมพันธ์ หมายถึง การติดต่อสื่อสารของหน่วยงานกับกลุ่มคน องค์กร หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่อยู่ใกล้เคียง หรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับหน่วยงานเพื่อสร้างความรู้จักคุ้นเคย และความเข้าใจอันดีต่อกัน ทั้งนี้ โดยมุ่งหวังผลให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าวเกิดทัศนคติที่ดีกับหน่วยงาน เกิดศรัทธา ให้การสนับสนุนกิจการของหน่วยงานตลอดจนเกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อหน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วยกรอบแนวคิดสำรวจชุมชนสัมพันธ์ 9 ประการดังนี้

1. จัดตั้งองค์กรดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ หมายถึง การปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบ และมีความต่อเนื่อง ประกอบด้วย มีโครงสร้างการจัดการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ที่ชัดเจน มีการจัดเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านนี้โดยตรง เจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน และมีการประเมินผลการจัดตั้งองค์กรเป็นระยะ

2. การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ให้มีความพร้อมต่อการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย มีงบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ มีวัสดุเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน มีเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ที่ทันสมัย และมีการจัดทำสื่อที่ใช้ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ แจกจ่ายและเผยแพร่แก่ประชาชน

3. การพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง การพัฒนาคุณภาพเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับงานชุมชนสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานด้านมวลชนสัมพันธ์มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ มีงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างเพียงพอ และมีการจัดฝึกอบรมและฝึก

ทบทวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์โดยเน้นทางด้านทักษะการเพิ่มเติมและทบทวนความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ

4. การฝึกอบรมแก่กลุ่มบุคคลเป้าหมาย หมายถึง เกี่ยวกับปัญหาด้านอาชญากรรมหรืออุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนรู้จักวิธีการช่วยเหลือตนเองในเบื้องต้นหรือการเข้ามีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว ประกอบด้วย มีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างต่อเนื่อง แผนการฝึกอบรมมีเป้าหมายชัดเจน เนื้อหาในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม และมีการติดตามประเมินผลเป็นระยะ

5. การปลูกฝังอุดมการณ์แก่กลุ่มบุคคลเป้าหมาย หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและหนทางที่จะได้มาซึ่งสิทธิหน้าที่ดังกล่าว ตามครรลองแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งเน้นในกลุ่มบุคคลเป้าหมายมีความศรัทธายึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความสำนึกและเข้ามีส่วนทางการเมือง ประกอบด้วย ให้ความรู้เรื่องอุบัติเหตุแก่ประชาชนเพื่อให้เกิดจิตสำนึกในความปลอดภัย มีการสอดแทรกงานชุมชนสัมพันธ์และเสริมสร้างอุดมการณ์ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในการปฏิบัติหน้าที่โดยจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน แจกจ่าย มีการฝึกอบรมประชาชนเยาวชนตลอดจนอาสาสมัครป้องกันอาชญากรรมกลุ่มเป้าหมายของหมู่บ้าน และมีการสนับสนุนการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านของหมู่บ้านกลุ่มเป้าหมาย

6. การสนับสนุนการจัดตั้งองค์กรประชาชน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจทั้งในด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และการรักษาความมั่นคงของชาติ ประกอบด้วย มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันหลักในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีการส่งเสริมให้ไปปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศตามความเหมาะสม มีการสนับสนุนให้คณะกรรมการหมู่บ้านในชนบทซึ่งจัดตั้งอยู่แล้วมีความพร้อมที่จะป้องกันชุมชนของตนเองจากอาชญากรรมและอุบัติเหตุ และมีการส่งเสริมบทบาทของชุมชนและสถาบันครอบครัวให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม

7. การร่วมมือและสนับสนุนหน่วยงานราชการและหน่วยงานภาคเอกชน หมายถึง ระบบแผนกกำลัง เพื่อดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพแก่ประชาชน ประกอบด้วย มีการร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีการทำกิจกรรมร่วมกับประชาชนในชุมชน มีการร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และมีการร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการอื่นในการพัฒนาชุมชน

8. การแสวงหาความร่วมมือจากภาคเอกชน ทั้งในด้านเงินทุนและวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของสำนักงานตำรวจ

แห่งชาติ ประกอบด้วย มีการจัดประชุมสัมมนาหรือประชุมเชิงวิชาการเกี่ยวกับงานตำรวจชุมชน สัมพันธ์เป็นระยะๆ มีการส่งเสริมให้หน่วยงานรักษาความปลอดภัยเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในงาน ตำรวจมากขึ้น มีการขอความร่วมมือกับภาคเอกชนในการเผยแพร่ข่าวสารเพื่อเป็นการ ประชาสัมพันธ์งานชุมชนสัมพันธ์ทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์ และมีการขอความอนุเคราะห์จาก ภาคเอกชนในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์บางอย่างที่มีความจำเป็นในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์

9. ให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชน หมายถึง ในถิ่นทุรกันดาร โดย จัดตั้งสถาน สงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียน ประกอบด้วย ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจรแก่เด็กนักเรียน ในเขต พื้นที่กลุ่มหมู่บ้านเป้าหมาย มีการส่งเสริมการศึกษาและสนับสนุนการศึกษาภาคบังคับในท้องถิ่นที่ ห่างไกลการคมนาคม มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ และ มีการจัดทำห้องสมุดประจำหมู่บ้านเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้กับชุมชนในท้องถิ่น

เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรห้วยเม็ก หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตร และเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานีตำรวจภูธรห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ สายงานการปฏิบัติ หมายถึง ประเภทของงานที่ปฏิบัติแบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ

1. งานอำนวยการ หมายถึง งานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการมอบหมายการปฏิบัติงาน ให้กับสายงานต่าง ๆ และอำนวยความสะดวกให้กับหน่วยงาน
2. งานสืบสวน หมายถึง งานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการหาข่าวสาร ข้อมูลของคนร้าย หรือผู้ต้องสงสัยและจับกุมผู้กระทำความผิด
3. งานสอบสวน หมายถึง งานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกกรรมการเก็บ รวบรวมพยานหลักฐาน
4. งานป้องกันและปราบปราม หมายถึง งานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกัน อาชญากรรมและการปราบปรามอาชญากรรม และจับกุมผู้กระทำความผิด
5. งานจราจร หมายถึง งานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกด้าน การจราจรและจับกุมผู้กระทำความผิด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ใช้เป็นประโยชน์ในการพิจารณา กำหนดนโยบาย และ วางแผนในการพัฒนาการปฏิบัติตาม นโยบายตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์หรือหน่วยงานของตำรวจอื่นที่ลักษณะบทบาทหน้าที่ในลักษณะเดียวกัน ให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น